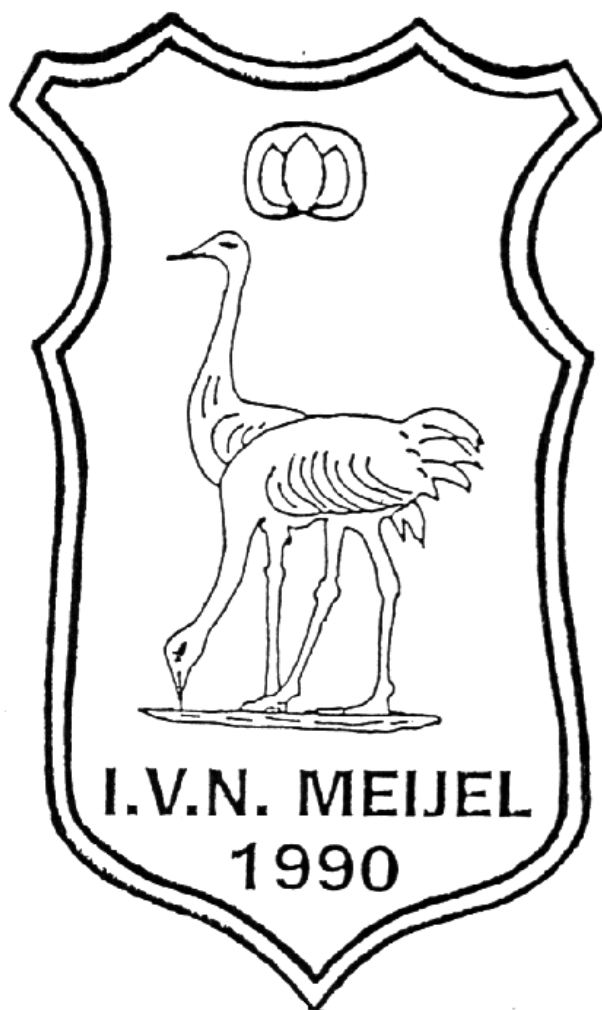

"de KROENEKRAAN"

VERENIGING VOOR
NATUUR- EN MILIEU EDUCATIE

JAARGANG : 26 NUMMER : 3 JULI 2016

Z O M E R

INHOUD

De werkzaamheden in de Groote Peel gaan van start	4 — 5
Een exoot bereikt de Groote Peel	6 — 7
Was de regen einde mei begin juni toeval of niet?	8 — 10
Dodelijke schimmel treft Amfibieën	11
De Das in Meijel	12
Top invasie vogels in Nederland	13
De Wezel	14 — 15
Wilde bijen met hun profiteurs	16 — 19
Glasvleugel vlinders een aparte verschijning	20 — 21
De Peel heeft een primeur	22 — 23
Meerkoet	24 — 26
- Programma de “ KROENEKRAAN ” Meijel	27
- Bestuurs-samenstelling	28

Het I.V.N. Nieuws de "KROENEKRAAN"
is een uitgave van het I.V.N. Meijel
en verschijnt per kwartaal
in een oplage van 80 exemplaren.

Kopy voor het **DECEMBER NUMMER** inleveren bij een der
Redactie leden **voor 22 AUGUSTUS 2016.**

Redactie leden:

Dhr. J. Slaats
Astenseweg 6
5768 PD MEIJEL
Tel.077-4661249

Aan dit nummer
werkte verder mee:
Mart Kessels.

Dhr. J.Hanssen
v.d. Steenstraat 8
5768 AK MEIJEL
Tel. 077-4661266

DE WERKZAAMHEDEN IN DE GROOTE PEEL GAAN VAN START

Nog deze zomer starten de werkzaamheden in de Groote Peel. Een van de zaken waarmee gestart wordt is het verleggen van de Eeuwelsche Loop. De beek wordt eerst gemaakt en wordt dan een jaar de tijd gegeven om de grond te laten stabiliseren en een begroeiing op de oevers te laten ontstaan. De beek gaat van zijn huidige stroom, bij de Groote Peel aangekomen, in plaats van linksaf, rechtsaf door het bed van de huidige Haaglossing richting N279. Om het debiet van de Eeuwelsche Loop te kunnen verwerken moet deze sloot wel verbreed worden. Om de stroomrichting om te draaien moet het bodemprofiel naar de andere zijde aflopen. Om dit te realiseren moet de sloot ook nog verdiept worden. Bij de N279 aangekomen wordt de beek parallel langs de N279

Af te dichten sloten in de Groote Peel

Legenda

- Afdammen
- Afdichten
- Afdichten en afdammen
- Afdichten en dempen
- Projectgrens

gegraven. Om dit te realiseren moet er een nieuwe dijk door de Groote Peel worden gemaakt. Hiervoor moet er waarschijnlijk zand worden aangevoerd. Bij de eerste ingang achter de Peel wordt de beek weer verder richting Peel aangelegd, totdat de weilanden worden bereikt. Hier gaat de beek weer rechtsaf richting de oorspronkelijke het oude bed. Pas in 2017 zal het water door het nieuwe bed stromen. Af te dichten sloten in de

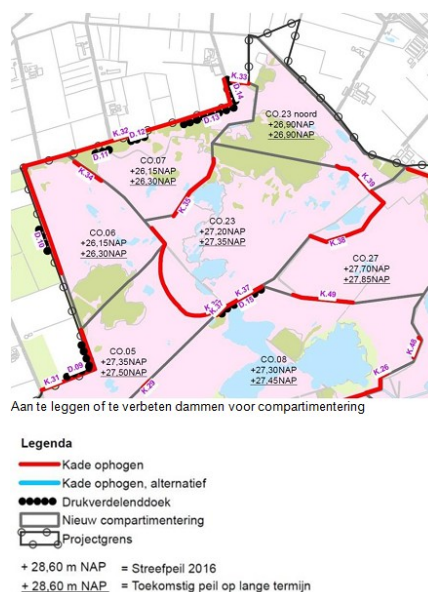
Groote Peel

Ook in de peel zelf zullen diverse werkzaamheden worden uitgevoerd. Bestaande wegen en dammen zullen worden verhoogd en worden verbeterd om de waterhuishouding te verbeteren. Verbeteren betekent, het beschikbare water, langer in het gebied te houden en het peil in de tijd constanter te houden.

- Omdat er relatief grote hoogteverschillen in de Groote Peel
- aanwezig zijn (als hoogveengebied), moeten er om een groter gebied nat te krijgen nog enkele nieuwe compartimenten
- worden aangelegd. Omdat graven in de Groote Peel zelf
- ongewenst is, moet ook het materiaal voor deze dammen van buiten het gebied worden aangevoerd. Dit betekent dat er veel bewegingen met groot materiaal worden uitgevoerd. Dit moet zoveel mogelijk gebeuren zonder de natuur en de bestaande wegen kapot te rijden.

Aan te leggen of te verbeteren dammen voor compartimentering

Bij het afgraven van de turf en het afvoeren van het water zijn sloten en vaarten gegraven. Hierbij zijn er op plaatsen waterdichte lagen in de ondergrond doorgraven, en zijn er dus lekken waardoor water weglekt naar de ondergrond. Ook deze lekken moeten gedicht worden door de sloten en vaarten dicht te maken of door er een waterdicht scherm in te leggen. Dit gebeurt vooral op plaatsen waar de cultuur-historische waarden bewaard moeten blijven. Een ander probleem met de gegraven watergangen is dat deze de hoogteverschillen in het terrein teniet doen. Het stroomt er te snel naar het laagste punt, waardoor er verdroging optreedt op de hogere delen. Hiervoor zullen ook de sloten als ze blijven bestaan gecompartmenteerd worden, door er op bepaalde afstanden dammen in aan te brengen.

Ga er in de periode dat er gewerkt wordt, eens regelmatig kijken, om precies te zien wat er gebeurt. Het kan voorkomen dat er wegen worden afgesloten wanneer er zwaar verkeer overheen moet, om de veiligheid van iedereen te waarborgen. Houdt hier rekening mee.

EEN EXOOT BEREIKT DE GROOTE PEEL

In de Groote Peel staan enkele tamme kastanjabomen. Die staan er overigens al jaren. Wat nieuw was dit jaar, is dat er in de kastanjabomen bladeren zitten met gallen in. Na enig zoeken blijkt dit de tamme kastanjegal. Het wespje dat deze gallen veroorzaakt komt oorspronkelijk uit Azië. De eerste vondsten van deze gal zijn in Nederland in 2010 gedaan. Een tamme kastanje die is aangetast door deze galwesp (*Dryocosmus kuriphilus*) is te herkennen aan de kenmerkende gallen op de twijgen, bladstelen en hoofdnerf van bladeren. In de knoppen overwinteren de larven, die in het voorjaar tevoorschijn komen. De larven prikken plantenweefsel aan, waardoor de gallen ontstaan. De larven ontwikkelen zich verder in deze gallen. Voor zover bekend sterft de boom niet, maar kan hij wel aanzienlijk verzwakken.

Voor het blote oog ziet de tamme-kastanjegalwesp er vrijwel hetzelfde uit als vele andere sluip- en galwespen.

Ze zijn zwart, met 3 paar lichtbruine poten, 2 paar doorzichtige vleugels en een paar relatief lange antennen. Deze antennen zijn aan de basis lichtbruin, maar verder grotendeels zwart.

Deze galwesp is slechts 2,5 tot 3 mm lang. Voor zover bekend zijn er geen andere insecten in Nederland die gallen maken op tamme kastanjabomen

De vondst in de Groote Peel is een raar geïsoleerd geval.

Op plaatsen waar de galwesp zich verspreid, blijkt hij dit te doen met een snelheid van 8 km per jaar. De verspreiding kan wel sneller plaatsvinden door transport van geïnfecteerde bomen of bladeren.

In de Groote peel zelf zijn geen nieuwe kastanjabomen geplant. Dus daar kunnen ze niet vanaf komen. Mogelijk is er in de tuinen in de omgeving een besmette boom geplant, maar zeker is dit natuurlijk niet. Blijft de vraag hoe heeft het beestje in de Groote peel kunnen komen?

Vanwege de schadelijkheid van de galwesp en op basis van de Europese regelgeving zou een kerngebied en een bufferzone ingesteld moeten worden. In totaal gaat het om een gebied met een straal van 15 km. Binnen dit gebied zou dan een vervoersverbod voor planten van de tamme kastanje (*Castanea sativa*) voor een periode van minimaal 3 jaar.

WAS DE REGEN EINDE MEI BEGIN JUNI TOEVAL OF NIET?

Eind mei en begin juni van dit jaar werd het zuidoosten van Nederland (en vrijwel heel Duitsland) getroffen door extreme zware buien die plaatselijk voor zeer veel neerslag hebben gezorgd. Ook Meijel werd zwaar getroffen. In het dorp zelf dat op een bult in het landschap ligt, heeft daar vrijwel niemand iets van gemerkt. Veel boeren en tuinders hebben het wel degelijk gemerkt. Rondom Meijel stonden vele hectaren grond blank en zijn er zelfs teelten verloren gegaan of hebben zware schade opgelopen. Het blijkt dat Meijel bij zulke neerslaghoeveelheden het water met name datgene dat via de Eeuwelsche Loop weg moet niet kwijt kan. Bij zulke neerslaghoeveelheden gaan de riool-overstorten in Meijel overlopen. Dit ondanks dat er in de afgelopen jaren bij de overstorten grote kelders zijn aangelegd die de eerste piek met vuil water moeten opvangen. Het beekdal van de Eeuwelsche Loop heeft ook nog met een ander probleem te kampen. Dit is dat een gedeelte van het Platveld is dichtgebouwd met kassen. Al het water dat op de kassen valt moet extra afgevoerd worden. Hier bovenop komt dan nog dat een gebied ten zuidoosten van Ospeldijk ook nog water gaat aanvoeren.

Normaal levert dit gebeid geen drup aan de Eeuwelsche Loop in Meijel. In deze extreme situatie gaat ook dit gebied meedoen aan het leveren van grotere hoeveelheden water.

Het afwijkende in deze situatie was dat de vochtige lucht die voor de regen zorgde niet aangevoerd werd vanuit het westen, maar vanuit het oosten. Het is waarschijnlijk vochtige lucht die afkomstig is uit het Middelandse Zee gebied.

Het piekaanbod dat op deze manier ontstaat in de bovenloop van de Eeuwelsche Loop kan er niet snel genoeg weg. Dit mede omdat de Eeuwelsche Loop maar iets minder dan 1 m³ per seconde mag afleveren naar het waterschap Peel en Maasvallei (opvolger waterschap Aa). In het Scheperbergs Peelke is een buffer gebouwd die de plaatselijke piek opvangt. Echter dit opvangbekken was niet bedoeld voor de opvang van het water van Meijel en van de kassen. De grote schade is dan ook ontstaan voor deze opvangbekken eigenlijk ten zuid-oosten hiervan in de omgeving van de Burgemeester Sanderslaan.

Ook in de Kalispeel is de waterstand hoger opgelopen.

Dit is ook een oude laagte in het landschap.

Ook de drainage met het systeem van Iersel helpt niets als de afvoer hoger staat dan de afvoer in de buis. Op lage percelen kan het water hierdoor nog soms sneller toegang krijgen omdat het water via de drainagebuizen in het veld wordt aangevoerd en verdeeld.

Dat deze gebieden onderlopen gebeurd wel vaker, maar meestal zakt het water snel weer terug naar een laag peil. De hoeveelheden water die er deze keer gevallen zijn, waren zo extreem, dat het water dagenlang hoog bleef en dat een aantal percelen enkele dagen in het water bleven staan. Bij akkerbouw gewassen wordt de schade vrij snel zichtbaar, maar bij weiland niet zo snel. Ook hier lopen de wortels veel schade op wanneer ze dagenlang nat blijven. Dit komt echter later te voorschijn als productiviteitsverlies in de ondergelopen percelen. Het gras verdroogt dan omdat het te weinig wortels heeft.

Deze buien kunnen te maken hebben met de klimaatverandering die de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden. In onze omgeving is de gemiddelde temperatuur ongeveer 2 graden Celcius gestegen.

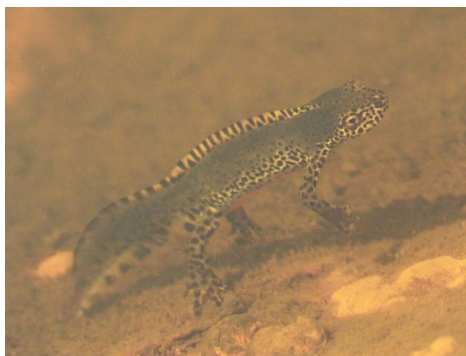
Hierdoor kan de lucht ongeveer 6% meer water opnemen en dus ook weer afgeven. Sommige bronnen zeggen dat hierdoor 20% meer regen kan gaan vallen in onze omgeving. Door dat steeds meer grond verzegeld wordt, zijn de extremen dan ook nog eens een keer meer extreem. Dit betekent dat de waterschappen die de afvoer hebben berekend op de data die 20 jaar geleden golden, niet meer de goede afvoercapaciteiten in het systeem hebben die nodig is bij het huidige klimaat. Dit leidt dus tot overstromingen, ook in Meijel.

Om de piekafvoeren op te vangen (aangezien er een afvoerbeperking benedenstrooms geldt), moet er in het gebied meer buffers komen op de piekafvoeren op te vangen. Waterbuffers, wanneer ze goed ingericht zijn, zijn dan ook weer kansen voor de natuur.

De klimaatverandering gaat dus ook in onze omgeving zorgen voor meer natuur. Dit is wat er bij de grote rivieren al enkele jaren aan de gang is.

DODELIJKE SCHIMMEL TREFT AMFIBIEËN

In 1998 werd de parasitaire schimmel *Batrachochytrium dendrobatidis* als de veroorzaker van de infectieziekte Chytridiomycose, die salamanders en kikkers treft, geïdentificeerd. De schimmel infecteert de huid van de amfibieën. In de bovenste huidlagen worden aangetast en er ontstaan verdikkingen. Bij kikker-visjes wordt de bek door deze schimmel misvormt. De veranderingen van de huid zorgen ervoor dat de dieren niet goed meer kunnen ademen waardoor ze doodgaan. Eenmaal op de huid van de kikker groeit de schimmel in de huid. Dit gebeurt het snelst als de temperatuur onvoorspelbaar schommelt. De schimmel is groeit sneller dan het immuunsysteem van de kikker kan reageren omdat er hiervoor drie tot zes weken voor nodig. Het afweersysteem is dus eenvoudigweg te laat.

Zijn deze Alpensalamanders ook bedreigd?

Zijn deze Alpensalamanders ook bedreigd?

Er zijn veel soorten amfibieën en iedere soort reageert op zijn eigen manier op de schimmel. Het is dus lastig om te zeggen welke invloed dit zal hebben om de Nederlandse soorten. Een soort die al flink getroffen is de Vuursalamander, die ondertussen weggevaagd is. Er leven alleen nog exemplaren in gevangenschap in een gecontroleerde omgeving van

een universiteit.

De in Limburg aangetroffen brulkikkers kunnen dragers zijn van deze schimmel. Het blijkt dat ruim 5 procent van alle amfibieën in België en in Nederland met de schimmel besmet zijn. Deskundigen noemen het de ergste infectieziekte die gewervelden ooit heeft getroffen en een grote bedreiging voor de biodiversiteit. In bijna alle Nederlandse provincies zijn besmette dieren gevonden. De impact van de schimmelinfectie op onze inheemse amfibieën is momenteel nog niet bekend.

De aandoening beschadigt gezond weefsel en is zeer besmettelijk. Daarom wordt dringend geadviseerd om geen amfibieën meer vast te pakken om verdere verspreiding van de schimmel te voorkomen. Ben je in het veld, laat dus amfibieën ongemoeid. Vraag kan zijn, als de ergste scenario's uitkomen, of we deze over een tijd nog wel amfibieën in de huidige diversiteit, kunnen aantreffen.

DE DAS IN MEIJEL

Enkele exemplaren van de Kroenekraan geleden heeft er een artikel in gestaan over de das in Meijel. Strekking van het verhaal was dat de das steeds meer gezien wordt aan en binnen de oude gemeentegrenzen van Meijel en dat het nog maar een kwestie van tijd is dat de das zich in Meijel zal vestigen. Naar het nu blijkt had de das toen al mogelijk een burcht in Meijel en wel in de Simonshoekse Bossen. Enkele jaren geleden is namelijk een das doodgereden op de Peelweg in Meijel. Op zich had dit een zwerver kunnen zijn die van de Groote Peel, de overzijde van de Noordervaart of van de Grashoek afkomstig zou kunnen zijn. Het afgelopen jaar werd echter weer een das doodgereden in de omgeving van de Simonshoekse Bossen. Dit keer was de Nederweertdijk de plaats van het ongeluk voor de das. Het was een vrouwtje dat al eens jongen gehad had. Het blijkt dat er in de Simonshoekse Bossen enkele burchten van de das liggen. Ook in de omgeving van de visvijver op de Donk is er een aantal jaren geleden een das doodgereden.

Doodgereden das langs de [Nederweertdijk](#)

Een vrouwtje dat al eens gezoogd heeft

Het lijkt er dus op dat de das dus ondertussen een plaatsje gevonden heeft in Meijel. Het heeft echter lang geduurd voordat de barrières die de kanalen en de autoweg A67 zijn, overwonnen zijn door de das. In de Deurnese Peel, Scherliet en Waterbloem leven al lang grotere populaties van de das. Ook bij de drinkwaterzuivering in Ospel is een

burcht. Hier moet op een gegeven moment dus een overschot zijn van dassen en moeten de jongen die daar geboren worden op zoek naar een nieuw territorium. Meijel en de Groote Peel waren een aantal jaren geleden nog leeg. Dit is dus nu langzaam bezet aan het raken.

TOP INVASIEVE VOGELS IN NEDERLAND.

In de top 100 van invasieve soorten (<http://www.invasieve-exoten.nl>), komt ook een aantal vogels voor. Het zijn de Nijlgans, Indische gans, Grote Canadese gans, Huiskraai, Zwarte zwaan, Rosse stekelstaart, halsbandparkiet en heilige ibis.

In artikel 12 van de Flora- en Faunawet staat een verbod om vreemde soorten in de natuur los te laten. Dit verbod om soorten in de natuur los te laten blijkt niet zoveel effect te hebben. Bijna alle hierboven genoemde vogels zijn namelijk in Europa ingevoerd als jacht-, volière- of parkvogel. Ze zijn dus uitgezet, ontsnapt of losgelaten. Dit gebeurt ook in Nederland. Uitzondering zijn de huiskraai. De huiskraai lift op zeeschepen vanuit o.a. Afrika mee naar Nederland. Aangezien ze kunnen vliegen komen ze op een gegeven moment ook in Nederland terecht.

Probleem bij preventie en bestrijding is dat sommige soorten wettelijk beschermd zijn. Om een effectieve aanpak tegen deze soorten mogelijk te maken zal dus de wet aangepast moeten worden.

Aanwijzing van een soort door de minister betekent dat een provincie deze soort vervolgens kan aanwijzen om bejaagd te worden. Provincies wijzen echter niet alle soorten aan, en sommige provincies wijzen zelfs helemaal geen soorten aan. Of een door de provincie aangewezen soort vervolgens in de praktijk bejaagd wordt, is vervolgens ook nog maar zeer de vraag. En wie gaat dit dan doen? De jagers zullen zich niet altijd geroepen voelen om deze soorten te gaan beheren. Voor drie soorten geldt het vrijgave voor bejaging door de minister niet, de huiskraai, de heilige ibis en de halsbandparkiet.

Een aantal van deze soorten hebben ondertussen al een zo'n grote populatie opgebouwd, dat reductie van de aantallen al bijna niet meer mogelijk is. Dit geldt voor Nijlgans en Canadese gans. De populatie van Nijlgans blijkt zich vooral in de Randstad sterk uitgebreid te hebben. In Limburg en Brabant blijft dit nog redelijk beperkt.

De Grote Canadese gans komt in de omgeving van Meijel al wat meer voor. Met name in de Deurnese Peel is al een grotere populatie aanwezig en elk jaar met een goed broedresultaat. De aantallen van deze soort zullen voorlopig nog wel blijven groeien. De overige soorten in bovengenoemde lijst zijn in onze omgeving nog nauwelijks te vinden.

DE WEZEL

De wezel behoort tot de familie der marterachtigen, en is de kleinste in de familie. De marterachtigen zijn de grootste familie van landroofdieren in ons land.

De mannetjes zijn een stuk groter dan de vrouwtjes. De laatste zijn zo klein dat ze door een opening van ongeveer 30 mm heen kunnen. Dit is erg handig omdat ze daardoor muizen in hun gangen kunnen volgen.

De voortbeweging van een wezel lijkt wel wat op de voortbeweging van een spannerrups. Alleen de snelheid is vele malen groter. De wezel verplaatst zich met sprongen van omstreeks 30 cm. Hierbij zijn steeds of de voorpoten of de achterpoten op de grond.. Het lichaam is slank en langgerekt met korte poten en een korte staart, die in tegenstelling van de hermelijn geen gekleurd puntje heeft. De flexibele rug maakt de sprongsgewijze verplaatsing van Wezel mogelijk. In Nederland verandert de wezel in de winter niet van kleur. De hermelijn krijgt wel een andere kleur in de winter.

Wezels leven in veel verschillende biotopen zoals een gevarieerd cultuurlandschap met weiland, akkerland, singels en bossen, met een voorkeur voor de drogere delen. Door het opruimen van het landschap is de Wezel tegenwoordig minder algemeen dan vroeger. Tegenwoordig mist de Wezel dekking in singels, takkenhopen en hagen.

Ze maken hun onderkomen vaak verlaten holen van muizen, ratten en konijnen. Net als de meeste andere dieren zijn de eisen die een Wezel aan zijn omgeving stelt de aanwezigheid van een woonplaats voor de rust en voor het groot brengen van de jongen en de beschikbaarheid van voldoende geschikt voedsel. De wezel is een vleeseter en leeft hoofdzakelijk van muizen, vooral de aanwezigheid van woelmuizen blijkt erg belangrijk te zijn. De wezel jaagt op de reuk en zoekt continu in zijn omgeving naar holletjes af waarin zijn prooi, de muizen, verblijven. Behalve muizen worden ook wel eens andere buitenkansjes gebruikt, en worden vogels in nesten of nestkastjes met jongen leeggeroofd.

Prooien worden zowel boven als onder de grond gevangen. De slachtoffers worden doodgebeten door beet in de nek, waarbij halsslagader en luchtpijp beschadigd worden. Het voedsel bestaat hoofdzakelijk uit woelmuizen en wordt verder aangevuld met bosmuizen, ratten, mollen, vogeltjes, eieren, slakken, kikkers, insecten en jonge konijnen en haasjes. Uit recent onderzoek is gebleken dat de wezel ook een belangrijke rol speelt bij de predatie van eieren en jongen van weidevogels. Iedere wezel moet ongeveer $\frac{1}{4}$ van zijn gewicht per dag eten om in leven te blijven. Dit komt ongeveer overeen met twee muizen per dag. Soms doet de Wezel aan voorraadbeheer. Gezien dat het bederfelijke waar is kan de voorraad nooit groot zijn. De Wezel wisselt zijn dag en nacht af met actieve en rustperiodes. De mannetjes en de vrouwtjes leven gescheiden. De grootte van een territorium van een mannetje varieert van 1 tot 20 hectare en hangt sterk af van de beschikbaarheid van voedsel. Het territorium van een vrouwtje is met een grootte tot 6 hectaren aanzienlijk beperkter. Het mannetje hanteert de territoriumgrenzen strikter als het vrouwtje en overlapt de territoria van meerdere vrouwtjes. Wezels jagen in door heel hun territorium en slapen op verschillende schuilplaatsen in het gebied.

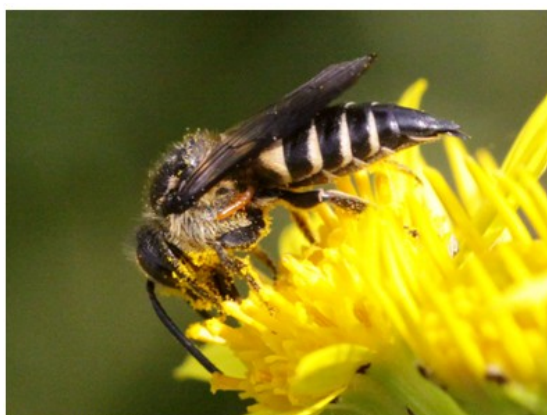
De Wezel kan het hele jaar door paren, maar gebeurt vaak in de lente. De draagtijd duurt ongeveer 37 dagen. Er worden vijf tot zeven jongen per worp geboren. Voordat de jongen geboren worden maakt de Wezel een nest van bladeren of gras in een hol. De jongen worden met de ogen dicht geboren en die gaan pas na 3 weken open. Totdat de jongen zelfstandig zijn, zijn twee tot drie maanden verstreken. Een wezeljong is na een jaar geslachtsrijp en vaak is het leven na twee jaar al afgelopen. Hele oude dieren kunnen 5 jaar worden.

De wezel kan worden geholpen door het leefgebied gevarieerd en niet te opgeruimd te maken. Hierdoor blijven er mogelijkheden voor zowel de prooien als voor de jager. Veel verkeer, intensivering van de landbouw, weghalen van dekking tijdens het jagen en schuilmogelijkheden voor de rust, helpen de wezel niet. Ook het gebruik van muizen- en rattengif heeft een negatieve invloed op het voorkomen van de Wezel omdat het eten van vergiftigde muizen dodelijk kan zijn.

WILDE BIJEN MET HUN PROFITEURS

Meestal wordt het verhaal verteld van de wilde bijen die netjes naar de bloem gaan een beetje eten en een beetje drinken en wat voedsel verzamelen voor de volgende generatie. Dit is het leuke verhaal. De praktijk is anders. De verzamelende wilde bijen hebben een hele reeks van andere soorten dieren mee te verzorgen.

Allereerst zijn er de collega wilde bijen die als koekoeksbij het eitje in een nest van een andere bij droppen en zelf niets doen. Er zijn een heel aantal soorten bijen die het leven zo doorkomen. De grootste familie is de familie van de wespbijen. Daarna komt de familie van de bloedbijen, de kegelbijen, de viltbijen, de tubebijen en in de hommelfamilie zijn er ook nog profiteurs. Dit zijn ze nog niet eens compleet. De koekoeksbijen zijn echte insluipers. Wanneer de gastvrouw voedsel verzamelt voor de potentiële nakomelingen, wordt deze zeer precies in de gaten gehouden. Wanneer het nest gevonden is wacht de koekoeksbij totdat de gastvrouw weer opnieuw een vrachtje gaat halen en sluipt dan stiekem het nest in om er een ei in te leggen. De wespbijen leggen zelfs twee eitjes in een nest. Wanneer uit het eerste eitje een larve komt gaat deze eerst op zoek naar het tweede eitje (zijn broertjesei of zusjesei) en eet dit op. Dan gaat de larve op zoek naar het eitje van de bij en eet ook dit op. Op deze manier is de hele voedselvoorraad uit die cel beschikbaar voor de nieuwe koekoeksbij.

Kegelbij Koekoeksbij met larve oliekever

Oliekevers

Zelfs binnen de hele grote familie van de kevers zijn er soorten die zich gespecialiseerd hebben op het misbruik van zandbijen om zich voort te planten. Als je de kevers ziet, qua grootte en vorm zou je niet denken dat ze groot worden in een bijennest.

Larve oliekever

Verder kunnen ze niet in de meeste nesten komen om de eitjes daar te leggen. Dus ze moeten een andere manier hebben om hun nakomelingen in een bijennest te krijgen. We hebben het hier over de oliekevers.

De oliekevers zetten de eitjes af op bloemen die door de gastvrouwen bezocht worden. De larven van de oliekever stappen wanneer de bij nectar en stuifmeel komt halen

over van de bloem op de bij. Hier klampen ze zich vast op het borststuk van de bij. Wanneer de zandbij de voedselvoorraad voor de potentiële nakomelingen naar haar nest gaat brengen worden de larven van de oliekever precies op de plaats waar ze moeten zijn afgeleverd. Hier doet de keverlarve zich tegoed aan al de lekkernijen die door de gastvrouw aangevoerd zijn en bedoeld waren voor haar eigen broed. Ook bij de vliegen zijn er soorten die het gemunt hebben op de voedselvoorraad van een zandbij. Dit zijn de wolzwevers. Aangezien de vlieg niet onder de grond kan kruipen, moet het eitje op een andere manier in het nest terecht komen. Om dit te bereiken vliegt de vlieg boven het nestgat en bombardeert het nest met gerichte worpen met eitjes. Deze worden door de bij verder mee naar binnen genomen. En weer is er het zelfde verhaal, de voedselvoorraad wordt opgegeten en de nakomeling van de zandbij vist achter het net.

Vliegen

Een andere familie van vliegen pakt het anders aan. Deze familie, de blaaskopvliegen, is iets directer in de aanpak. De blaaskopvliegen leggen de eitjes direct in de bij. Om dit te kunnen hebben de bijen een extra haakje op het achterlijf, dat bij deze vliegen klampje

Roesbruine kromlijf (vrouwje onder met klampje onder lichaam)

heet. De bij wordt dan van binnen uit opgevreten. Wanneer de vliegenuitgroeit groot genoeg is gaat de bij dood en het jaar daarna komt er een blaaskopvlieg uit de restanten van de bij. Dit is voor de mens een zo'n moeilijk te volgen levenscyclus, dat het voor een aantal van de blaaskopvliegen niet duidelijk is op welke soort bij ze parasiteren.

Mannetje zandbijwaaiertje paart met vrouwje in grijze zandbij

Zanbijwaaiertjes

Er zijn nog andere soorten insecten die op de zandbijen parasiteren. Dit zijn de zanbijwaaiertjes. Ze lijken iets op vliegen, en de mannetjes hebben brede vleugels. De vrouwjes zitten in de zandbij met de kop tussen de segmenten in het achterlijf.

Dit is beschreven in een artikel een aantal Kroenekraans geleden.

Groefbijendoder (wesp) vangt groefbij

Behalve dat ze geparasiteerd worden en beroofd van hun voedselvoorraad, worden de bijen ook gevangen door allerlei andere insecteneters, zoals vogels, wespen en spinnen.

Zelfs sommige zoogdieren laten bijen niet links liggen.

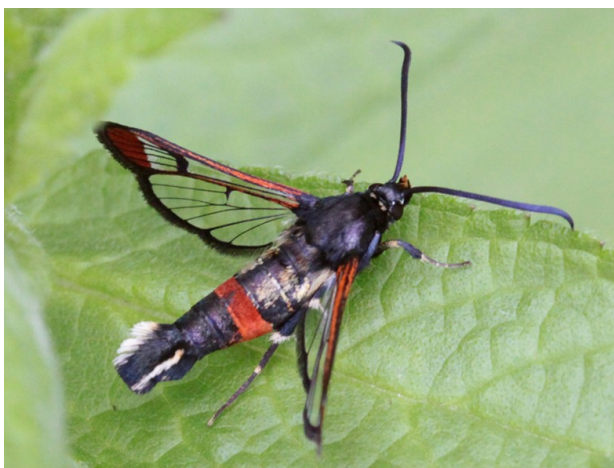
Egels zullen s'nachts er we vinden die niet in het nest zijn gegaan.

Soms wroeten zelfs varkens op plaatsen waar veel larven in de grond zitten. Al met al gaat het leven van onze wilde bijen niet over rozen. Het is hier niet eten of gegeten worden, maar het is niet opgegeten (van binnen of van buiten) en niet bestolen worden.

De bijen zelf doen niemand kwaad. Zelfs steken doen deze bijen niet.

GLASVLEUGELVLINDERS EEN APARTE VERSCHIJNING

Glasvleugelvinders zijn een aparte familie van vlinders in de zeer grote familie van nachtvlinders. Deze nachtvlinders hebben nauwelijks de karakteristieke schubben op de vleugels die andere soorten wel hebben. Alleen op de randen van de smalle vleugels zitten de

Wilgenwespvinder ontwikkelt in wilg

schubben bij de wespvlinders nog. Door de afwezigheid van de schubben zijn de vleugels vrijwel geheel doorzichtig. Hierdoor gaan deze nachtvlinders er uit zien als bijen en wespen. Ze doen dus aan mimicry, hetgeen extra bescherming geeft als ze als vlinder rond-

Hoornaarwespvinder ontwikkelt zich in populier

vliegen. Door de transparante vleugels worden ze ook minder goed zichtbaar voor mensen. Ze zijn dus moeilijk te vinden, mede omdat de meeste soorten niet algemeen zijn. De lichamen zijn vaak zwart, blauwachtig met gele, oranje of rode strepen en de antennes zijn eenvoudig.

De vleugelspanwijdte varieert van 1,4 tot 4 cm.

Rupsen van glasvleugelvinders leven in planten en niet er op. Ze leven in boomwortels, stammen, takken of twijgen, en sommige soorten in kruidachtige planten. Veel soorten hebben maar een voedselplant. Een aantal soorten zijn niet zo eenkennig en zitten in meerdere soorten van een plantenfamilie. Deze soorten zijn uitzonderingen. De verborgen levenswijze van de rups, die meestal niet te zien zijn aan de buitenzijde van de plant, maakt het opsproten van de rupsen moeilijk (ook als deze in teelten zitten). De rups doet één tot drie jaar over de ontwikkeling en verpopt in de plant. Omdat de vlinder geen bijwerkluigen meer heeft moet de pop dicht bij de uitgang zitten. Vaak zit de pop onder een heel dun laagje schors. Wortelbewonende soorten kunnen een ondergrondse gang maken die vanuit de wortel naar het grondoppervlak loopt. Poppen van de wespvlinders zijn vaak nog mobiel en kunnen heen en weer bewegen in de door de rups gemaakte gang die voor de verpopping gemaakt is. Op het moment dat de vlinder gaat uit de pop gaat komen, duwt de pop met een puntig uitsteeksel op de kop door het laatste schilletje bast en de pop komt voor een deel naar buiten. De meeste glasvleugelvinders komen in de ochtend uit hun pop. Nadat uit de pop vlinders gekomen zijn, gaat de vlinder zonnen, nectar drinken op bloemen, op zoek naar een partner of op zoek naar een nieuwe voedselplant. In deze beperkte tijd zijn deze, bijna stiekeme, vlinders waar te nemen. Het is een kwestie van goed opletten en de ontmoetingen zijn bijna altijd per toeval. Het is best eens de moeite om deze prachtige vlinders eens goed te bewonderen. Hierbij moet je achter voorzichtig zijn met snelle bewegingen, want deze vlinders zijn snel te verstoren en zoekend dan de dekking snel op. Vaak krijg je dus niet de tijd om ze goed te bestuderen.

Frambozenwespevlinder in framboos

DE PEEL HEEFT EEN PRIMEUR.

Landschapsontwikkeling levert altijd nieuwe verrassingen op ook weer in de Peel, Dit keer in het Grauwveen. Het Grauwveen is een onderdeel van de Mariapeel en ligt ten noorden van het spoor Venlo-Eindhoven, tussen Griendtsveen en de Midden-Peelweg,

In 2015 zijn er werkzaamheden uitgevoerd om de waterstand er omhoog te brengen. Uit hydrologische modellen was gebleken dat het lage peil in het Grauwveen verdrogend werkte op het noorden van de Mariapeel. Om het waterpeil daar hoger te krijgen moest het peil verder noordelijk omhoog. Een probleem was de aanwezigheid van landbouwgebied in het Grauwveen. Toen deze grond was verworven kon de waterstand worden verhoogd. Twee vliegen in een klap. De hoogveenrestanten in het Grauwveen konden worden vernat en het peil in het noorden van de Mariapeel kon om-

Het grauwveen in de herfst van 2015

hoog gebracht worden.

Er was nog een probleem.

Wanneer het waterpeil onder de landbouwgrond in het Grauwveen omhoog gebracht zou worden, zouden de mineralen uit de grond uitlogen en ook het hoogveengebied inlopen.

Bovendien zou er een flora in het gebied komen die totaal afwijkt van wat je in de omgeving van een hoogveen zou verwachten.

Vogeleilandje in het Grauwveen

Om te voorkomen dat de mineralen zich zouden gaan verplaatsen is de teeltlaag van de grond afgegraven en afgevoerd. Ook hier weer twee vliegen in een klap. De mineralen weg en de grondwaterspiegel dichterbij de buurt van het maaiveld. De omgeving, waar de landbouw en veeteelt nog altijd belangrijk is, is afgesloten van het grauwveen door een dijk.

Al gedurende de werkzaamheden bleek dat de afwaterend vermogen van het gebied erg groot was. Ondanks dat het niet een heel natte periode was, bleek het gebied direct vol te lopen to over het maaiveld. Verdeeld in het gebied zijn verschillende eilandjes achter gelaten om broedvogels in dit gebied ook een kans te geven.

Kluut op trek in het Molentje in Meijel

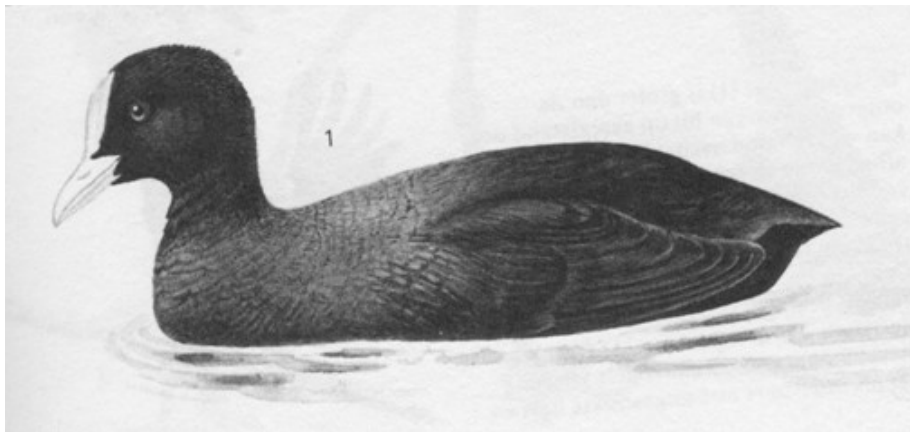
Al in het eerste jaar dat broedvogels er gebruik van konden maken leverde dit een primeur op voor Limburg. Een koppeltje Kluten had het gebied in de lente gevonden en dit was blijkbaar zo leuk dat de kluten bleven en het tot een broedgeval kwam. Vier jongen was het resultaat. Het laatste

dat ik gehoord heb is dat de kuikens de eerste week levend door zijn gekomen. Dit ondanks dat sommige mensen menen om met een quad dwars en kriskras door het gebied te moeten crossen. Het broedgeval was het eerste broedgeval van de Kluut in Limburg. Als trekvogel wordt hij vaker waargenomen. Ook in het Molentje in Meijel is hij wel eens gezien.

Uit dit geval blijkt dat als je de natuur kansen geeft, deze vaak direct worden aangenomen. Of dit volgend jaar ook nog het geval is voor de kluut, zal afhangen van hoe de vegetatie zich in dit gebied ontwikkeld. De openheid zal snel afnemen en waarschijnlijk zal de pitrus er snel zijn slag slaan. Mogelijk dat de verruiging nog een jaar uitgesteld wordt omdat de mei-juni van 2016 zeer nat was. Mogelijk zo nat dat er een heel aantal kiemplanten van hogere planten verongelukken voordat ze echt vaste voet hebben kunnen krijgen. Waarschijnlijk is dit ijdele hoop.

MEERKOET

Bij elk waterbiotoop in Meijel is wel een Meerkoet aan te treffen. Dit is niet alleen in Meijel zo maar overal in Europa en Azië, waar maar een stukje water met enige oevervegetatie is, kan men wel minstens één paartje meerkoeten aantreffen. De grootste overwinteringsgebieden liggen in West-Europa en de Middellandse Zee. In de winter kan men aan het open water van meren (o.a. de Maasplassen), rivieren van Nederland zeer vele meerkoeten aantreffen. Dit zijn vaak vogels die uit het oosten van Europa, waar alle wateren dan dichtgevroren zijn, naar ons toe gekomen. Zodra ze omstreeks maart naar hun broedgebieden terugkeren, vormen ze echter geen groepen meer. De vogels vormen dan paren en worden dan zeer prikkelbaar. Ze verdedigen hun nestterritoria dan furieus tegen elke nieuwkomer. Dit kan tot serieuze gevechten komen tussen twee paren die het zelfde water hebben uitgekozen. De grensgevechten brengen dan het typische geluid mee dat in het voorjaar het vaakst te horen is. De roep van de volwassen vogels is een helder kew, een heser kew of een piepend geluid. Ook jonge vogels maken langgerekte piepende geluiden.

Het nest wordt door beide oudervogels in de oeverbegroeiing in het water gemaakt. Het is een verzameling van allerlei soorten waterplanten, droge twijgjes en gras. Meestal wordt er een soort oprit gemaakt, waarlangs de vogels vanuit het water naar het nest klimmen. Het mannetje maakt meer nesten voor eigen gebruik. De 5 tot 9 geelgrijze, zwart gespikkelde eieren worden gedurende 21 tot 24 dagen door beide ouders bebroed. Het broeden begint zodra het eerste of tweede ei is gelegd. De neten vallen vaak ten prooi aan kraaien, want bij gevaar verlaat de broedende vogel snel het nest en zwemt het open water op. De zorg voor de jongen wordt gedeeld. De eerst uitgekomen kuikens worden door het mannetje naar het water gebracht, terwijl het wijfje de rest van de eieren blijft uitbroeden of terwijl dit op het tweede legsel zit. De jongen zijn nestvlieders en moeten vanaf het eerste moment voor zich zelf zorgen. Toch zien we vaker dat de jongen ook nog bijgevoerd worden door de ouders of dat de oudervogel laat zien wat eetbaar is. Het voedsel bestaat voornamelijk uit groene delen en zaden van waterplanten. In Oost-Europa beginnen meerkoeten al rond half augustus zich in groepen te verzamelen ter voorbereiding van de herfsttrek naar het zuidwesten, die in oktober-november plaats heeft. In Nederland trekken de Meerkoeten naar grotere open wateren en sluiten zich aan bij de grotere groepen die uit Oost-Europa aankomen. Een grotere groep betekent vooral meer veiligheid voor de individuele vogel omdat meer vogels op gevaar letten. Dit betekent dat iedere afzonderlijke vogel meer tijd kan besteden aan het zoeken van voedsel en het eten ervan. Er is relatief veel voedsel nodig omdat de kwaliteit van de planten die er dan nog groeien minder is dan in de zomer.

Volwassen vogels zijn geheel zwart en hebben een witte snavel en een witte voorhoofdsbles. Jonge vogels zijn aan de bovenkant zwart-grijs, terwijl de onderkant en de keel grijswit zijn. De witte bles ontbreekt nog en verschijnt pas in de herfst.

De nestkuikens zijn kooizwart met een oranjerode kop en keel. De snavel is aan de basis rood en bij de punt wit met een zwart vlekje. Door de rode papillen aan de basis kunnen ze worden onderscheiden van die van het Waterhoentje, dat er veel op lijkt. De witte strek op de flank van het Waterhoentje is echter meestal een goed onderscheidingskenmerk. Ook de zwembeweging van beide vogelsoorten is

anders. De zwembeweging van de Meerkoet is geleidelijker en die van het Waterhoentje is meer schokkerig. Ook de zichtbaarheid van de beide soorten is anders. Meerkoeten zijn beter te observeren. Waterhoentjes leven stiekem vaak aan de rand van het water en zijn daardoor veel moeilijker waar te nemen. Meerkoeten brengen de meeste tijd op het water door; ze liggen dieper dan het waterhoentje. Wanneer ze opvliegen uit het water nemen ze een lange aanloop en “lopen” eerst een eindje op het water. Tijdens het vliegen steken hun poten ver achter hun staart uit en is een witte rand aan de vleugels zichtbaar. Het waterhoentje verheft zich gemakkelijker uit het water en beweegt tijdens het vliegen de hangende poten eerst heen en weer, maar houdt ze later strak onder zich. Beide soorten blijken niet graag te vliegen en zullen eerst trachten om zich al zwemmend in veiligheid te brengen. Als dit niet lukt gaan ze pas vliegen. Omdat je de Meerkoeten weinig ziet vliegen, is het des te verbazender dat deze vogels over duizenden kilometers kunnen trekken.

PROGRAMMA 2013

I.V.N. MEIJEL

De "KROENEKRAAN"

Vertrekpunt alle wandelingen: **Truijenhof, Tomveld 2**

DATUM	TIJD	GEBIED
EXCURSIES		
17-Juli	08.30	Deurnese Peel Landschapsontwikkeling
21-Aug.	08.30	Srabrechtse Heide Heide, flora en fauna
18-Sept.	08.30	Moost Landschapsontwikkeling
09-Okt.	08.30	Herbertusbossen Paddenstoelen
20-Nov.	08.30	Mariapeel Life + Mariapeel
18-Dec.	08.30	Groote Peel Wintervogels
EXCURSIES OP MAANDAGAVOND		
18-Juli	19.30	Banen Nederweert-Eind
15-Aug.	19.30	De Berken Ommel

<http://ivnmeijel.mooilimbursdorpspleinen.nl>

Niet ingeplande maandagavonden

Verenigingsavond met een variabele invulling met natuurvaria.

SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitter	Dhr. G. Hendriks Kennedylaan 9 5768 VL Meijel Tel. 077-4662028
Secretaris	Dhr. J. Slaats Astenseweg 6 5768 PD Meijel Tel. 077-4661249
Penningmeester	Dhr. J. Schaareman van der Steenstraat 30 5768 AK Meijel Tel. 077-4662371
Leden	Dhr. W. Sebastiaan Dopheide 25 5768 GC Meijel Tel. 077-4663042
	Dhr. W. Verdonschot Kerkstraat 5768 BH Meijel Tel. 077-4663262
	Dhr. F. Hodzelmans Molenstraat 49 5768 EB Meijel

**Bankrekening Rabo Bank Meijel NL94 RABO 0133 4349 58
IVN Meijel**

Contributie per jaar € 18,00
Elk volgend gezinslid € 4,50